

RUMUNIA

1. Informacje ogólne

powierzchnia:	238 391 km ²	
ludność:	21,4 mln	
głowa państwa (prezydent):	Klaus Iohannis	od 21.12.2014 r.
premier	Florin Cîțu	od 23.12.2020 r.
minister gospodarki, przedsiębiorczości i turystyki	Claudiu Năsui	od 23.12.2020 r.
minister spraw zagranicznych,	Bogdan Lucian Aurescu	od 23.12.2020 r.
ambasador Rumunii w Polsce	Ovidiu Dranga	od 23.12.2020 r.
ambasador RP w Rumunii	Maciej Lang	od 09.2020 r.
Wybory parlamentarne	grudzień 2020 r.	

2. Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne

Wskaźniki	2015	2016	2017	2018	2019	2020
PKB (mld EUR)	149,3	155,2	160,1	190,1	201,0	190,9
PKB na 1 mieszkańca (EUR)	8 000	8 500	8 900	9 629	10 400	9 880
PKB (wzrost w %)	3,7	4,2	7,3	4,4	4,0	-3,9
Deficyt budżetowy (% PKB)	-2,8	-2,5	-3,1	-3,2	-3,4	-4,6
Dług publiczny (% PKB)	40,4	41,1	37,9	39,1	35,9	46,7

Inflacja (w %)	1	2,7	1,0	2,9	3,5	2,5
Bezrobocie (w %)	6,9	6,7	5,4	5,1	4,2	5,2
Eksport (mld EUR)	54,6	57,3	57,8	55,4	63	bd
Import (mld EUR)	63,2	67,3	69,1	66,5	86	bd
Bezp. inwestycje zagr. w Rumunii (mld EUR)	64,6	70,7	75,8	81,12	88,3	bd
Inwestycje bezp. Rumunii za granicą (mld EUR)	-	-	-	-	2,2	bd
Średnie miesięczne wynagrodzenia (w RON)	2930	3257	3662	4938	5465	5906

Źródło: EUROSTAT, Narodowy Instytut Statystyki Rumunii, Bank Światowy

3. Informacje ogólne, sytuacja i polityka gospodarcza

Rumunia jest republiką parlamentarną, z prezydentem wybieranym w wyborach bezpośrednich i dwuizbowym parlamentem. 1 stycznia 2007 roku została przyjęta do Unii Europejskiej. Jest także członkiem WTO (od 1995r.) i NATO (od 2004 r.). Rumunia należy do Organizacji Narodów Zjednoczonych, Międzynarodowego Funduszu Walutowego, Banku Światowego, Organizacji Współpracy Gospodarczej Państw Morza Czarnego oraz do Inicjatywy Trójmorza. Jednym z głównych celów jej polityki zagranicznej jest członkostwo w Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju. Rumunia jest siódmym co do wielkości krajem wspólnoty. Dzieli się na 41 okręgów i miasto wydzielone Bukareszt.

Z punktu widzenia regionu, Rumunia jest jego liderem, będąc największym ludnościowo państwem bałkańskim i posiadając drugi w kolejności (po Grecji) wskaźnik globalnej wartości PKB w tym regionie. Rumunia zaliczana jest do intensywnie rozwijających się gospodarek byłego bloku socjalistycznego, która utrzymuje szybkie tempo rozwoju. Od kilku lat boryka się jednak z kryzysami politycznymi, co przekłada się m.in. na częste zmiany rządów.

Rumunia jest krajem zasobnym w bogactwa naturalne, w tym ropę naftową i gaz ziemny. Z uwagi jednak, że zasoby te mogą wyczerpać się w ciągu 15 lat, celem kraju jest niezależność energetyczna. Strategia Rumunii w tym obszarze koncentruje się na zwiększeniu energii jądrowej w miksie energetycznym kraju. Rumunia posiada również zasoby uranu, węgla brunatnego, manganu, żelaza, miedzi, soli kamiennej, cynku, ołowiu oraz złota.

IMF prognozuje, że produkt krajowy brutto Rumunii spadnie o 5% w 2020 r. Oczekuje się spadku konsumpcji indywidualnej, która była głównym czynnikiem wzrostu gospodarczego Rumunii w ostatnich latach. UniCredit Bank ocenia, że PKB Rumunii spadnie o 9%, więcej niż najgorsze prognozy przedstawione dotychczas przez agencje ratingowe, Komisję Europejską (-5%) i międzynarodowe instytucje finansowe. Według oficjalnych danych rządów PKB w 2020 r. spadł o 3,9%.

Skutki pandemii COVID-19 dotknęły również Rumunię. Związane jest to m.in. z jej bliskimi relacjami społeczno-gospodarczymi z Włochami. Kraj ten jest podstawowym kierunkiem migracji zarobkowej Rumunów. Problematyczna jest sytuacja pracowników zatrudnionych w turystyce, transporcie oraz przemyśle motoryzacyjnym, a także osób o niestabilnych źródłach dochodów. Spodziewany jest wzrost stopy bezrobocia do 5% w 2020 r. Wynikiem pandemii jest ograniczenie popytu na konsumpcję społeczną oraz dobra i usługi trwałe. Niektóre inwestycje w obliczu bessy na rynku i niepewności co do rozwoju pandemii są odkładane w czasie. Zmniejszył się również eksport towarów, biorąc pod uwagę niższy popyt na całym świecie, zwłaszcza wśród kluczowych partnerów handlowych, takich jak Włochy.

Pandemia podkreśla złożoność współczesnych globalnych łańcuchów dostaw. Jednak pomimo wpływu kanał ten jest mniej ważny dla Rumunii w porównaniu z jej regionalnymi partnerami z UE. Wywóz towarów stanowi około 33% PKB, w porównaniu z ponad 80% na Węgrzech, w Słowacji i Słowenii oraz 50% w Bułgarii. Rumunia jest również mniej zależna od usług, takich jak turystyka, która napędza spadek gospodarczy w sąsiednich krajach Chorwacji i Grecji, w których turystyka stanowi ponad 20% PKB.

Najważniejszymi partnerami handlowymi w rumuńskim eksporcie są: Niemcy (19,9%), Włochy (12,4%), Francja (6,7%), Wielka Brytania (6,1%), Węgry (5,4%), Bułgaria (4,5%), Polska (4,2%), Serbia (2,8%), Ukraina (2,7%) i Mołdawia (2,1%). Z kolei najważniejszymi partnerami handlowymi w rumuńskim imporcie są: Niemcy (23,1%), Włochy (11,4%), Francja (7,1%), Węgry (4,9%), Wielka Brytania (4,3%), Bułgaria (3,2%), Polska (3,2%) i Hiszpania (3,1%). W 2019 r. rumuński eksport towarowy osiągnął wartość 69 003,4 mln EUR (wzrost o 1,9% w porównaniu do 2018 r.), natomiast import wyniósł 86 285 mln EUR (wzrost o 4,2%). Deficyt obrotów towarowych w handlu zagranicznym wyniósł w 2019 r. 17 281,6 mln EUR (i był wyższy o 2 165,1 mln EUR niż w 2018 r.).

Wartość BIZ w Rumunii wg stanu na 31 grudnia 2019 r. wynosiła 88,3 mld EUR. Ponad 60% z nich skierowanych jest do Bukaresztu i otaczającego go województwa Ilfov. Głównymi inwestorami w Rumunii są: Holandia (23,2% w wartości skumulowanych BIZ wg stanu na koniec 2019 r.), Austria (12,6%), Niemcy (12,3%), Włochy (8,2%), Cypr (6,2%). Polska w statystykach BNR znajdowała się w 2019 r. na 15. miejscu wśród największych inwestorów zagranicznych w Rumunii z inwestycjami o wartości 786 mln EUR i udziałem 1% w skumulowanych BIZ.

Rumunia zajęła 55. miejsce na 190 gospodarek w raporcie Doing Business 2020, wydanym przez Bank Światowy (spadek o trzy pozycje w porównaniu z rokiem poprzednim).

W 2019 r. wartość rumuńskich inwestycji za granicą Narodowy Bank Rumunii szacował na 2157 mln EUR, z czego najwięcej dot. Cypru (484 mln EUR), Mołdawii (299 mln EUR), Węgier (282 mln EUR), Serbii (114 mln EUR).

Zadłużenie Rumunii w 2019 roku było zgodne z kryterium długu określonym w traktacie z Maastricht, natomiast deficyt sektora instytucji rządowych przekroczył 3-procentową wartość referencyjną, w związku z tym w kwietniu 2020 roku wszczęto procedurę nadmiernego deficytu, zgodnie z którą powinien on zostać skorygowany najpóźniej do 2022 roku.

W grudniu 2020 r. Bukareszt został wybrany na siedzibę Europejskiego Centrum Kompetencji w dziedzinie Cyberbezpieczeństwa w kwestiach Przemysłu, Technologii i Badań Naukowych.

4. Wymiana handlowa z Polską

	2016		2017		2018		2019		2020	
	mln EUR	r/r%	mln EUR	r/r%	mln EUR	r/r%	mln EUR	r/r%	mln EUR	r/r%
Eksport	3 284,6	+10	3 844,6	+17	4 546,5	+18	5 204,3	+14,5	4997,7	-4
Import	1 576,8	+8	1 855,1	+17	2 070,9	+11	2 239,7	+8,2	2152,4	-3,9
Obroty	4 861,4	+9	5 699,7	+17	6 617,4	+16	7 444,0	+12,5	7150,1	-3,9
Saldo	1 707,8		1 989,5		2 475,7		2 964,6		2845,3	

Dane: GUS

Dane wstępne za 2020 r. wskazują, że obroty handlowe Polska-Rumunia spadły w stosunku do 2019 r. o 3,9% i wyniosły 7150,1 mln EUR.

Polski eksport do Rumunii spadł o 4% i wyniósł 4997,7 mln EUR. Najważniejsze produkty eksportowe to: aparatura do filtrowania gazów, katalizatory, koks, przewody elektryczne, artykuły higieniczne dla kobiet, opony, odbiorniki TV. W grupach dominowały:

- wyroby przemysłu elektromaszynowego (prawie 30% udziału, 1456,9 mln EUR, spadek o 0,4%): urządzenia filtrujące gazy, wiązki przewodów zapłonowych, odbiorniki TV;
- artykuły rolno-spożywcze (895,7 mln EUR, +3,7%): papierosy, czekolada, cukier;
- wyroby przemysłu chemicznego (854,5 mln EUR, +1,1%): opony, leki.

Największą dynamiką wzrostu w 2020 r. charakteryzowała się aparatura filtrująca gazy, katalizatory, wiązki przewodów, meble, natomiast największe spadki eksportu dotyczyły koksu.

Import rumuńskich towarów do Polski w 2020 r. spadł o 3,9% i wyniósł 2152,4 mln EUR. Najważniejsze produkty importowe to poduszki powietrzne (spadek o 15%), tytoń (wzrost o 120%) i samochody (wzrost o 117%). W grupach dominowały:

- wyroby przemysłu elektromaszynowego (prawie połowa importu z Rumunii, 1067,2 mln EUR, spadek o 6,6%): poduszki powietrzne, samochody, wiązki przewodów zapłonowych;
- wyroby przemysłu chemicznego (298,7mln EUR, spadek o 6,8%): leki, polietery, opony, szampony do włosów;
- artykuły rolno-spożywcze (220,9 mln EUR, wzrost aż o 60%): tytoń do żucia, olej słonecznikowy, sosy, miód.

5. Współpraca inwestycyjno-kapitałowa

Rumunia jest atrakcyjnym krajem dla polskich inwestorów. Wartość polskich bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Rumunii na koniec 2019 roku (wg danych NBP) osiągnęła wartość 887,3 mln EUR (na koniec 2018 r. było to 844,4 mln EUR). Największymi polskimi inwestorami na tutejszym rynku są Tymbark Maspex (soki owocowe i inne napoje, przekąski, produkty instant - kawa cappuccino, kakao, zabielać w proszku do kawy, herbaty rozpuszczalne, a także makarony), Asseco (branża IT – właściciel spółki Asseco Romania), Porta (producent drzwi drewnianych, zakład produkcyjny w mieście Arad), Barlinek (producent wyrobów z drewna), Forte (100% udziałów w firmie S.C. FORTE MOBILA SRL), Orlen Asphalt (bitument asfaltowy, terminal przeładunkowy w m. Floresti), Cersanit (producent glazury i urządzeń sanitarnych), VOX (producent okien i drzwi), Selenia Romania SRL (producent i dostawca produktów chemii budowlanej), KLER Romania (producent mebli), Grupa Atlas (produkcja tynków i farb elewacyjnych), CanPack Polska (puszki i opakowania szklane – ostatnia inwestycja 50 mln EUR w 2018 r.) Aktywnie rozwija się zaangażowanie polskich inwestorów w sektorze finansowo-bankowym Kruk Romania.

Według danych NBP stan zobowiązań z tytułu rumuńskich inwestycji w Polsce na koniec 2019 r. wynosi -108,5 mln EUR.

6. Dostęp do rynku

A) Ramy prawno-traktatowe współpracy gospodarczej

Rumunia przystąpiła do Unii Europejskiej w dniu 1 stycznia 2007 r. Odtąd relacje handlowe z Rumunią regulują postanowienia dorobku prawnego Unii Europejskiej (zgodnie z Traktatem dotyczącym przystąpienia Polski i 9 innych krajów do Unii Europejskiej (Dz.U. z 2004 r. nr 90, poz. 864)), w tym również Traktat Akcesyjny o przystąpieniu Rumunii i Bułgarii do UE z dnia 25 kwietnia 2005 roku (Dz. U 2006 nr 79 poz.548), oraz:

- Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Rumunii w sprawie unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie

podatków od dochodu i majątku, sporządzona w Warszawie dnia 23 czerwca 1994 r. (Dz.U. 1995 nr 109 poz. 530) 22 maja 1991 r.

- Deklaracja o współpracy Ministerstwa Gospodarki RP i Ministerstwa Małych i Średnich Przedsiębiorstw, Handlu i Otoczenia Biznesu Rumunii z dnia 15 lipca 2009r.
- Wspólna Deklaracja dotycząca polsko-rumuńskiego partnerstwa strategicznego podpisana przez Prezydentów Polski i Rumunii w dniu 7 października 2009r. oraz tzw. Action Plan z dnia 26 października 2010r. – Program Wykonawczy do ww. Deklaracji Prezydentów.

B) Warunki dostępu do rynku

Rumunia jest krajem otwartym dla polskich eksporterów i inwestorów. Od 1 stycznia 2007 roku tj. wejścia Rumunii do UE, Polska i Rumunia otworzyły wzajemnie swoje rynki dla czterech swobód UE (przepływu towarów, usług, osób i kapitału). Generalnie Rumunia jest atrakcyjnym krajem dla inwestorów zagranicznych. Posiada stosunkowo niskie podatki (CIT i PIT – 16%, VAT – 19%, na art. spożywcze – 9%), niskie koszty pracy, dobrą lokalizację geograficzną. Polscy przedsiębiorcy nie sygnalizują istotnych barier w dostępie do rynku rumuńskiego, poza drobnymi incydentami na przejściach granicznych. Ponadto występują ogólnie odczuwane przez firmy zagraniczne problemy z niestabilnością i niejasnością przepisów prawnych, biurokracją i korupcją. Są to problemy znane od dawna, z którymi władze rumuńskie walczą coraz skuteczniej.

7. Działania na rzecz rozwoju dwustronnej współpracy gospodarczej

W marcu 2009 r. Prezydent RP oraz Prezydent Rumunii podpisali Wspólną Deklarację o Partnerstwie Strategicznym oraz Plan Działania na lata 2010 – 2015, obejmujący m.in. kwestie energetyczne, współpracy handlowej, rozwoju przemysłu (górnictwo, transport kolejowy) oraz rozwoju regionalnego a także współpracy w dziedzinie obronności.

W dniu 4 listopada 2015 r. podczas oficjalnej wizyty Prezydenta RP w Rumunii, Prezydent Andrzej Duda spotkał się z polskimi przedsiębiorcami działającymi na terenie Rumunii.

W grudniu 2015 r. Ministrowie Spraw Zagranicznych Polski i Rumunii podpisali Porozumienie o Współpracy (Action Plan) na lata 2016 - 2010, które zawiera elementy gospodarcze.

27 sierpnia 2016 r. Premier RP Pani Beata Szydło udała się do Suczawy, gdzie rozmawiała nt. Brexitu oraz przygotowania do nieformalnego szczytu UE w Bratysławie.

W dniu 21 września 2016 r. w Warszawie (Ministerstwo Rozwoju) odbyły się polsko – rumuńskie konsultacje gospodarcze. Przewodniczącym delegacji polskiej był Pan Radosław Domagalski – Łąbedzki, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rozwoju, a przewodniczącym delegacji rumuńskiej - Pan Vlad Vasiliu, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Gospodarki, Handlu i Relacji ze Środowiskiem Biznesu.

W dniu 2 marca 2017 r. odbyło się spotkanie Premiera M. Morawieckiego z Przewodniczącym Senatu Rumunii, w dniu 8 marca 2017 r. spotkanie Premiera M. Morawieckiego z Ministrem Środowiska Biznesu, Handlu i Przedsiębiorczości Rumunii.

W dniu 25 maja 2018 r. miały miejsce kolejne polsko-rumuńskie konsultacje międzyrządowe w Warszawie. W ramach podstolika gospodarczego Minister Jadwiga Emilewicz spotkała się z Aną Birchall, Wicepremier ds. partnerstw strategicznych.

21 stycznia 2019 r. Ionut-Valeriu Andrei, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Komunikacji i Społeczeństwa Informatycznego brał udział w I edycji CEE Innovation Roundtable w Warszawie. W II edycji CEE Innovation Roundtable 22 maja 2019 r. udział brał Sorin-Valeriu Naş, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Środowiska Biznesu, Handlu i Przedsiębiorczości.

18 września 2019 r. odbyły się polsko-rumuńskie konsultacje międzyrządowe w Bukareszcie. W ramach podstolika gospodarczego Minister Jadwiga Emilewicz spotkała się z rumuńskim ministrem środowiska biznesu, handlu i przedsiębiorczości Rumunii.

W dniu 21 maja 2020 r. odbyła się wideokonferencja Prezesa Rady Ministrów Mateusza Morawieckiego z premierem Rumunii Ludoviciem Orbanem. Rozmowy dotyczyły m.in. sytuacji w związku z pandemią COVID-19 i wymiany doświadczeń związanych ze zwalczaniem jej skutków. Premier Mateusz Morawiecki przedstawił pakiet wsparcia dla gospodarki Tarcza Antykryzysowa i Tarcza Finansowa. Tematem rozmowy były także relacje dwustronne oraz kwestie regionalne.

Obecnie prowadzone są prace nad podpisaniem porozumienia między rządem Rumunii i rządem Rzeczypospolitej Polskiej dotyczącego współpracy w zakresie przemysłu obronnego.

8. Perspektywiczne sektory i możliwości współpracy

Polsko-rumuńska współpraca gospodarcza rozwija się bardzo dynamicznie. Istnieją jeszcze duże możliwości jej zwiększenia w różnych sektorach, w tym: nowoczesne technologie produkcji energii (energia słoneczna i atomowa), rozwój sieci transportowej, zarówno drogowej (w tym Via Carpatia), jak i kolejowej, sektor budowlany, sektor art. rolno – spożywczych, przemysł meblarski, sektor IT. Jeżeli chodzi o rozwój inwestycji zagranicznych, możliwości rozwoju dot. także przetwórstwa dóbr konsumpcyjnych.

9. Placówki dyplomatyczne i Zagraniczne Biuro Handlowe Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu

Ambasada Rumunii w Warszawie

ul. Fryderyka Chopina 10,

00-559 Warszawa

tel. 22 621 59 83, 22 628 31 5

e-mail: office@roembassypl.org

Ambasada RP w Bukareszcie

adres: Aleea Alexandru 23, 011821, sector 1, Bukareszt

telefon: +4021 30 82 200 (centrala), + 4021 30 82 210 (sekretariat)

faks: +4021 23 07 832

e-mail: bukareszt.wpe@msz.gov.pl

Zagraniczne Biuro Handlowe Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu

adres: Charles de Gaulle Plaza

Plac Charles de Gaulle, 15, piętro 16

011857 Bukareszt, sektor 1

Agnieszka Olsen - kierownik biura

tel.: +40 739 669 739

e-mail: agnieszka.olsen@paih.gov.pl

Notatkę przygotował:

Departament Handlu i Współpracy Międzynarodowej

Luty 2021